

Prese un informācija

Eiropas Savienības Vispārējā tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 83/21
Luksemburgā, 2021. gada 19. maijā

Spridums lietā T-628/20
Ryanair DAC/Komisija (Spānija – Covid-19)

Spānijai stratēģiski svarīgo uzņēmumu, kuriem ir pagaidu grūtības Covid-19 pandēmijas dēļ, maksātspējas atbalsta fonds atbilst Savienības tiesībām

Attiecīgais pasākums, kurš ir paredzēts rekapitalizācijas pasākumu veikšanai un kura budžets ir 10 miljardi EUR, ir valsts atbalsta shēma, bet ir samērīgs un nediskriminējošs

2020. gada jūlijā Spānija paziņoja Eiropas Komisijai atbalsta shēmu, kuras mērķis ir izveidot atbalsta fondu Spānijai tādu stratēģiski svarīgu uzņēmumu maksātspējas atbalstam, kuri saskārušies ar pagaidu grūtībām Covid-19 pandēmijas dēļ. Minētais fonds ir pilnvarots veikt dažādus rekapitalizācijas pasākumus attiecībā uz Spānijā reģistrētiem uzņēmumiem, kuru galvenais darbības centrs ir Spānijā un kuri ir uzskatāmi par sistēmiski vai stratēģiski svarīgiem Spānijas tautsaimniecībā¹. Minētās atbalsta shēmas, kas finansēta no valsts līdzekļiem, budžets līdz 2021. gada 30. jūnijam tika noteikts 10 miljardu EUR apmērā.

Uzskatīdama, ka paziņotā shēma ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, Komisija to izvērtēja, ņemot vērā savu 2020. gada 19. marta paziņojumu "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā"². Ar 2020. gada 31. jūlija lēmumu Komisija paziņoto shēmu atzina par saderīgu ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktam³. Atbilstoši šim noteikumam atbalsts, kas paredzēts, lai novērstu nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts tautsaimniecībā, noteiktos apstākļos ir uzskatāms par saderīgu ar iekšējo tirgu.

Aviosabiedrība *Ryanair* cēla prasību par šī lēmuma atcelšanu, kuru Eiropas Savienības Vispārējās tiesas desmitā palāta paplašinātā sastāvā tomēr noraidīja. Šajā kontekstā Vispārējā tiesa pārbauda valsts atbalsta shēmas, kas pieņemta ar nolūku risināt Covid-19 pandēmijas sekas, saderīgumu ar iekšējo tirgu no LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkta aspekta⁴. Tā turklāt precizē saikni starp valsts atbalsta jomas noteikumiem un nediskriminācijas pilsonības dēļ principu, kas nostiprināts LESD 18. panta [pirmajā daļā], kā arī "atbalsta shēmas" jēdzienu Regulas 2015/1589 1. panta d) punkta izpratnē⁵.

¹ Lai varētu izmantot attiecīgo atbalsta shēmu, minētajiem uzņēmumiem katrā ziņā ir jāatbilst citiem šajā shēmā paredzētajiem atbalsttiesīguma kritērijiem un tātad, jāspēj pierādīt, ka: i) tiem ir radušās nopietnas grūtības turpināt darbību bez valsts pagaidu atbalsta; ii) to darbības piespiedu izbeigšana negatīvi un būtiski ietekmēs darbību vai nodarbinātību valsts vai reģionālā līmenī; iii) to darbotiespēju vidējā termiņā un ilgtermiņā aplicina darbotiespējas plāns, kurā ir norādīts veids, kādā uzņēmums varētu pārvarēt krīzi, un izklāstīta plānotā valsts atbalsta izmantošana; iv) tie ir izstrādājuši fonda sniegtā valsts atbalsta atmaksas provizorisku grafiku; v) tos nevarēja uzskatīt par grūtībās nonākušiem jau 2019. gada 31. decembrī; vi) privāts finansējums ar banku vai finanšu tirgu starpniecību tiem nav pieejams vai ir pieejams par izmaksām, kas negatīvi ietekmētu to darbotiespēju.

² Paziņojums C/2020/1863 (OV 2020, C 91 I, 1. lpp.), kas grozīts 2020. gada 3. aprīlī (OV 2020, C 112 I, 1. lpp.), 2020. gada 13. maijā (OV 2020, C 164, 3. lpp.) un 2020. gada 29. jūnijā (OV 2020, C 218, 3. lpp.).

³ Lēmums C(2020) 5414 final (2020. gada 31. jūlijs) par valsts atbalstu SA.57659 (2020/N) – Spānija Covid-19 – Rekapitalizācijas fonds.

⁴ 2021. gada 17. februāra spriedumā *Ryanair/Komisija*, T-238/20, Vispārējā tiesa veica šādu pašu pārbaudi par Zviedrijas pieņemtas atbalsta shēmas, lai risinātu Covid-19 pandēmijas radītās sekas Zviedrijas gaisa pārvadājumu tirgū, likumību (skat. PP 16/21). 2021. gada 14. aprīļa spriedumā *Ryanair/Komisija (Finnair I; Covid-19)*, T-388/20, Vispārējā tiesa turklāt, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktu, veica pārbaudi par Somijas Covid-19 pandēmijas kontekstā veiktu individuālā atbalsta pasākumu (skat. PP 53/21).

⁵ Atbilstoši Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD] 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 1. panta d) punkta noteikumiem atbalsta shēma ir "visi akti,

Vispārējās tiesas vērtējums

Pirmkārt, Vispārējā tiesa pārbauda Komisijas lēmumu saistībā ar nediskriminācijas principu, pārbaudot, vai atšķirīgā attieksme, kas ieviesta ar attiecīgo atbalsta shēmu, ciktāl tā attiecas tikai uz Spānijā reģistrētiem uzņēmumiem, kuru galvenais darbības centrs ir Spānijā, ir attaisnota ar likumīgu mērķi un vai tā ir nepieciešama, piemērota un samērīga tā sasniegšanai. Vispārējā tiesa vērtē arī LESD 18. panta [pirmās daļas] nozīmi, ar kuru, piemērojot Līgumus un neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ. Tā kā Vispārējā tiesa uzskata, ka LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunkts ir viens no Līgumos paredzētajiem īpašajiem noteikumiem, tā pārbauda, vai attiecīgo shēmu atbilstoši šai normai var atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

Šajā ziņā **Vispārējā tiesa atzīst, pirmkārt, ka attiecīgās shēmas mērķis atbilst LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā izvirzītajiem nosacījumiem, jo tas tik tiešām ir novērst Covid-19 pandēmijas radītos būtiskos traucējumus Spānijas tautsaimniecībā. Turklāt Vispārējā tiesa piebilst, ka atbalsta saņēmēju stratēģiskās un sistēmiskās nozīmes kritērijs labi atspoguļo attiecīgā atbalsta mērķi.**

Otrkārt, Vispārējā tiesa konstatē, ka attiecīgās shēmas attiecināšana tikai uz nefinanšu uzņēmumiem, kuriem ir sistēmiska vai stratēģiska nozīme Spānijas tautsaimniecībā, kuri ir reģistrēti Spānijā un kuru galvenais darbības centrs ir tās teritorijā, ir gan piemērota, gan vajadzīga, lai sasniegtu mērķi novērst nopietnus traucējumus Spānijas tautsaimniecībā. Vispārējā tiesa uzskata, ka gan shēmas atbalsttiesīguma kritēriji, gan atbalsta piešķiršanas noteikumi, kas izpaužas kā Spānijas valsts pagaidu dalība attiecīgo uzņēmumu kapitālā, gan minētajā shēmā paredzētie *ex post* ierobežojumi atbalsta saņēmējiem⁶ liecina par Spānijas vēlmi atbalstīt Spānijas ekonomikā patiesi un ilgtspējīgi iesaistītos uzņēmumus. Šī pieeja atbilst shēmas mērķim novērst nopietnus traucējumus Spānijas tautsaimniecībā, lai panāktu tās attīstību vidējā un ilgtermiņā.

Attiecībā uz atbalsta shēmas samērīgumu Vispārējā tiesa nospriež, ka, **paredzējama vispārpiemērojamas un daudzozaru atbalsta shēmas piemērošanas kārtību, nenošķirot konkrētu tautsaimniecības nozari, Spānija varēja likumīgi pamatoties uz atbalsttiesīguma kritērijiem, kuru mērķis ir identificēt uzņēmumus, kuriem ir gan sistēmiska vai stratēģiska nozīme tās tautsaimniecībā, gan ilgstoša un stabila saikne ar šo tautsaimniecību. Ar citādu atbalsttiesīguma kritēriju, kas iekļautu arī Spānijas teritorijā darbojošos uzņēmumus kā vienkāršus pakalpojumu sniedzējus, nebūtu iespējams garantēt attiecīgās atbalsta shēmas pamatā esošu atbalsta saņēmēju stabilu un ilgstošu saikni ar Spānijas ekonomiku.**

Nemot vērā šos konstatējumus, Vispārējā tiesa apstiprina, ka attiecīgās shēmas mērķis atbilst LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā paredzētās atkāpes prasībām un ka šī atbalsta piešķiršanas kārtība nepārsniedz to, kas ir nepieciešams minētā mērķa sasniegšanai. Tādējādi ar minēto shēmu netiek pārkāpts nediskriminācijas princips, nedz LESD 18. panta pirmā daļa.

Otrkārt, Vispārējā tiesa pārbauda Komisijas lēmumu no LESD 56. un 58. pantā ietvertu pakalpojumu sniegšanas brīvības un brīvības veikt uzņēmējdarbību aspekta. Šajā ziņā Vispārējā tiesa atgādina, ka pakalpojumu sniegšanas brīvība kā tāda neattiecas uz transporta jomu, kurai ir piemērojams īpašs tiesiskais regulējums, ko tostarp veido Regula Nr. 1008/2008⁷. Šīs regulas mērķis tieši ir noteikt pakalpojumu sniegšanas brīvības principa piemērošanas

pamatojoties uz kuriem bez turpmākiem izpildes pasākumiem var piešķirt individuālu atbalstu uzņēmumiem, kas vispārīgi un teorētiski definēti attiecīgajos aktos, un visi akti, pamatojoties uz kuriem vienam vai vairākiem uzņēmumiem uz nenoteiktu laika periodu un/vai nenoteiktā apmērā var piešķirt atbalstu, kas nav saistīts ar kādu konkrētu projektu”.

⁶ Runa ir citastarp par pārskatāmības pienākumiem un pienākumu sniegt pārskatu valsts iestādēm par attiecīgā atbalsta izmantošanu, un aizliegumu – kamēr atbalsts daļēji vai pilnībā nav atmaksāts – uzņemties pārmērīgus riskus vai veikt agresīvu komerciālu paplašināšanos, kas tiek finansēta no atbalsta, veikt noteiktas koncentrācijas vai iegādes un izmaksāt dividendes.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1008/2008 (2008. gada 24. septembris) par kopīgiem noteikumiem gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai Kopienā (OV 2008, L 293, 3. lpp.).

nosacījumus gaisa transporta nozarē. Tādējādi *Ryanair* katrā ziņā nav pierādījusi, kādā veidā izslēgšana no piekļuves rekapitalizācijas pasākumiem, kas paredzēti attiecīgajā shēmā, varētu to atturēt no uzņēmējdarbības veikšanas Spānijā vai no pakalpojumu sniegšanas no šīs valsts un uz šo valsti.

Treškārt, Vispārējā tiesa noraida pamatu par to, ka Komisija neesot izpildījusi pienākumu izsvērt atbalsta pozitīvo un tā negatīvo ietekmi uz tirdzniecības nosacījumiem un neizkropļotas konkurences saglabāšanu. Šajā ziņā Vispārējā tiesa norāda, ka šāda izsvēršana nav prasīta LESD 107. panta 3. punkta b) apakšpunktā, pretēji tam, kas ir noteikts LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā, un ka **šīs lietas apstākļos šādai izsvēršanai nebūtu jēgas, jo tiek pieņemts, ka tai ir pozitīvs rezultāts.**

Ceturtkārt, attiecībā uz apgalvoto kļūdaino attiecīgā pasākuma kvalificēšanu par “atbalsta shēmu” Vispārējā tiesa atzīst, ka Spānijas tiesību normas, kas ir attiecīgā pasākuma juridiskais pamats⁸, ir vispārpiemērojami tiesību akti, kas reglamentē visas attiecīgā atbalsta iezīmes. Minētās tiesību normas pašas par sevi bez turpmākiem piemērošanas pasākumiem ļauj gan piešķirt individuālu atbalstu uzņēmumiem, kas ir iesnieguši pieteikumu, gan vispārīgi un abstrakti definēt atbalsta saņēmējus. Līdz ar to **Vispārējā tiesa secina, ka Komisija, nepieļaudama kļūdu tiesību piemērošanā, attiecīgo atbalstu varēja kvalificēt kā atbalsta shēmu, piemērojot Regulas 2015/1589 1. panta d) punktu.**

Visbeidzot, Vispārējā tiesa kā nepamatotus noraida pamatus par apgalvotu pienākuma norādīt pamatojumu neizpildi un konstatē, ka nav nepieciešams izvērtēt tā pamata pamatotību, kurš saistīts ar 108. panta 2. punktā balstīto procesuālo tiesību pārkāpumu.

ATGĀDINĀJUMS. Apelācijas sūdzību, kas attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, par Vispārējās tiesas nolēmumu var iesniegt Tiesā divu mēnešu un desmit dienu laikā no nolēmuma paziņošanas brīža.

ATGĀDINĀJUMS. Prasības atcelt tiesību aktus ir vērstas uz to, lai atceltu Savienības iestāžu tiesību aktus, kas ir pretrunā Savienības tiesībām. Noteiktos apstākļos dalībvalstīs, Eiropas iestādes un privātpersonas var celt prasību atcelt tiesību aktu Tiesā vai Vispārējā tiesā. Ja prasība ir pamatota, tiesību akts tiek atcelts. Attiecīgajai iestādei ir jānovērš iespējamās nepilnības tiesiskajā regulējumā, kas radušās sakarā ar tiesību akta atcelšanu.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Vispārējai tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami [“Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106.

⁸ Tostarp 2020. gada 3. jūlija *Real Decreto-ley 25/2020, de medidas urgentes para apoyar la reactivación económica y el empleo* (2020. gada 6. jūlija BOE Nr. 185) un *Acuerdo del Consejo de Ministros sobre el funcionamiento del Fondo de Apoyo a la Solvencia de las Empresas Estratégicas* (2020. gada 23. jūlija Orden PCM/679/2020; 2020. gada 24. jūlija BOE Nr. 201).